

A BIG STORY

***Könyvvizsgálat
gyakorlat***

Dr. Füredi-Fülöp Judit

„Big Eight” – 1970-es 80-as évek

- **Arthur Andersen;**
- **Arthur Young & Company;**
- **Coopers & Lybrand;**
- **Haskins & Sells; (egyesült egy európai vállalattal és létrejött a Deloitte, Haskins and Sells)**
- **Ernst & Whinney;**
(korábban Ernst & Ernst)
- **KPMG (alakult a Peat Marwick International és KMG Group egyesülésével)**
- **Price Waterhouse;**
- **Touche Ross**

„Big Six – 1989”

Ernst and Winney

+

Arthur Younggal

Ernst and Young

Deloitte, Haskins & Sells

+

Touche Rossal

Deloitte & Touche

„Big Five” – 1998 . július

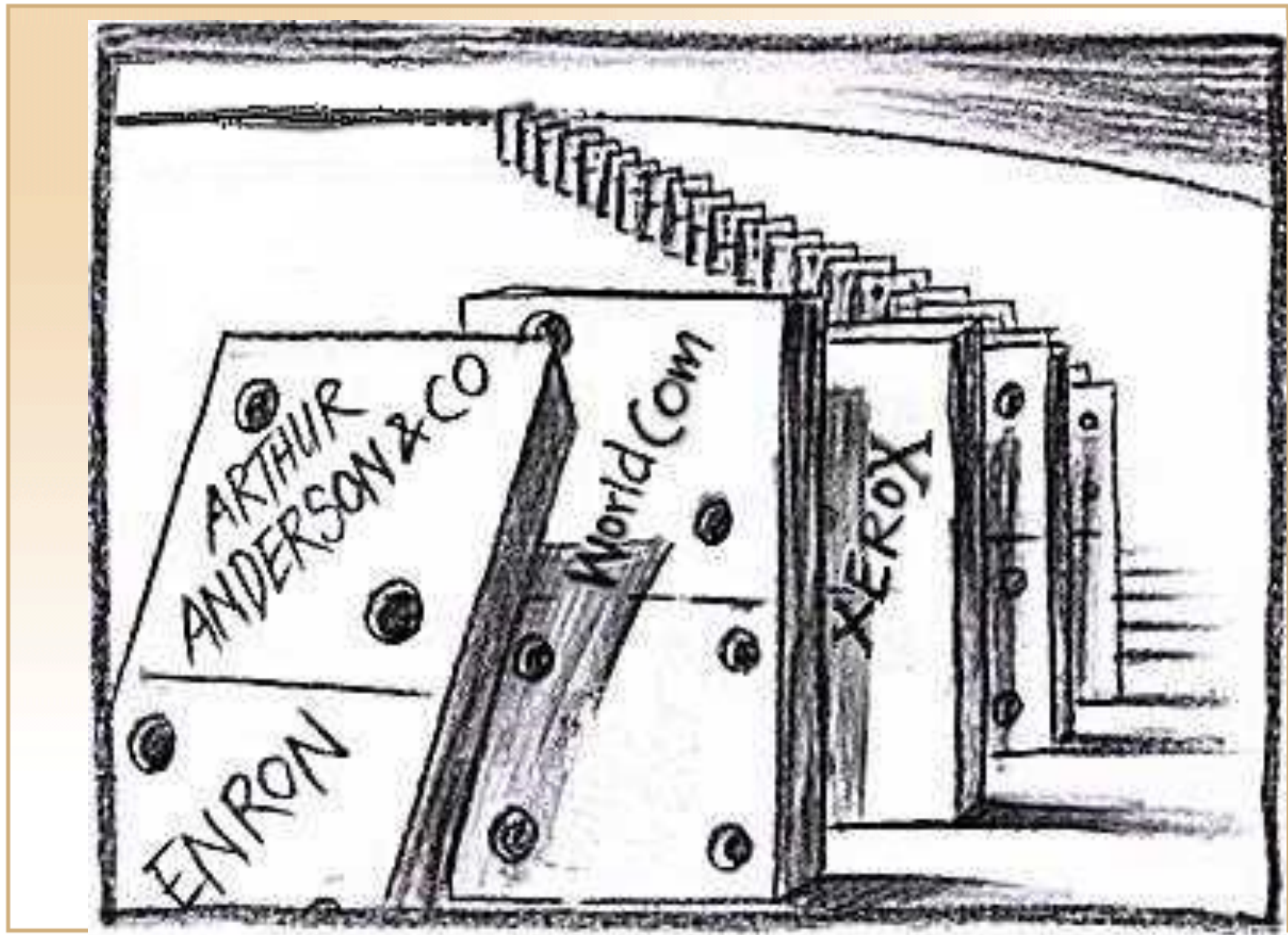
a Price Waterhouse

+

Coopers & Lybrand

PricewaterhouseCoopers

„2000 tavasza óta csaknem 7 ezer milliárd dollár befektetői vagyon tűnt el a Wall Streeten. Márpedig az ilyesmi nem történik magától: sok embernek kell tudatosan hazudnia, hamisítania, csálnia, hogy ez zavartalanul és hosszú ideig folytatódhasson. Még nyugtalanítóbb ez, ha arra gondolunk, hogy egy agyszabályozott, biztonságosnak látszó rendszer ezt lehetővé is teszi.

A szédítő technológiai fejlődés lehetőségeivel élve olyan bonyolult üzleti modellek, olyan átláthatatlan vállalati formák jöttek létre, amelyek bőséges teret engednek az egyre „kreatívabb” könyvelésnek. A kormányzati ellenőrzés, a felügyeleti intézmények számára alig átlátható dzsungellé változott a tőkepiac.”

Az Enron-ügy és tanulságai

- **Enron Corporation, oregoni székhelyű részvénytársaság**
- **fő tevékenység:**
  - Houston, Texas
  - földgáz, villamos energia és más alapanyagok forgalmazása
  - terjeszkedés a végfelhasználói piac felé
- **az Egyesült Államok 7. legnagyobb bevételű vállalata és a világ legnagyobb energetikai cége:**
  - 101 milliárd dolláros árbevétel
  - a világ 40 országában 21 ezer foglalkoztatott

2001. október :az amerikai hatóságok hibákat találtak a cég könyvelésében → ▲

- **a részvényárfolyam zuhanni kezdett**
- **a vállalat elismerte, hogy 1997 és 2001 között nyeresége jelentősen alacsonyabb volt, mint korábban állította**

2001. december 2.: az Enron összeomlott

Az ígéretes kezdet...

- '90-es évek: gyarapodnak a partnertársaságok (SPE-k: special purpose entities – egyedi célra létrehozott társaságok),
- 2000. augusztus: a vállalat elérte részvényárfolyama csúcsát, (90 \$ körül),

...és a hirtelen zuhanás

- **2001 augusztus: névtelen figyelmeztetés a vezetőségnek: a cég rosszul áll, hatalmas adósságai vannak**
- **93.000 részvényt adnak el, 2 millió dollár nyereséggel**
- **2001 október: a 2001-es I. negyedévi beszámolójában a cég 618 millió dollár veszteséget mutatott ki, és közzétette saját tőkéjének 1,2 milliárd dolláros csökkenését is**

Az Enron részvényárfolyamának alakulása

Rise and fall of Enron

Key events in the growth and bankruptcy of the seventh largest U.S. corporation:

Up and coming

1985 Formed from merger of Houston Natural Gas and InterNorth (Omaha, Neb.)

Late 1980s Created new market by trading in energy as a commodity like oil; began buying interests in utilities, communication, finance worldwide

1996-2001 Six times on Fortune's list of "America's most innovative companies"

1998 Begins building, trading "broadband" communication capacity

1999 Starts EnronOnline, Internet site for trading oil, bandwidth, other commodities

2000 Reports revenue of \$101 billion

Sudden crash

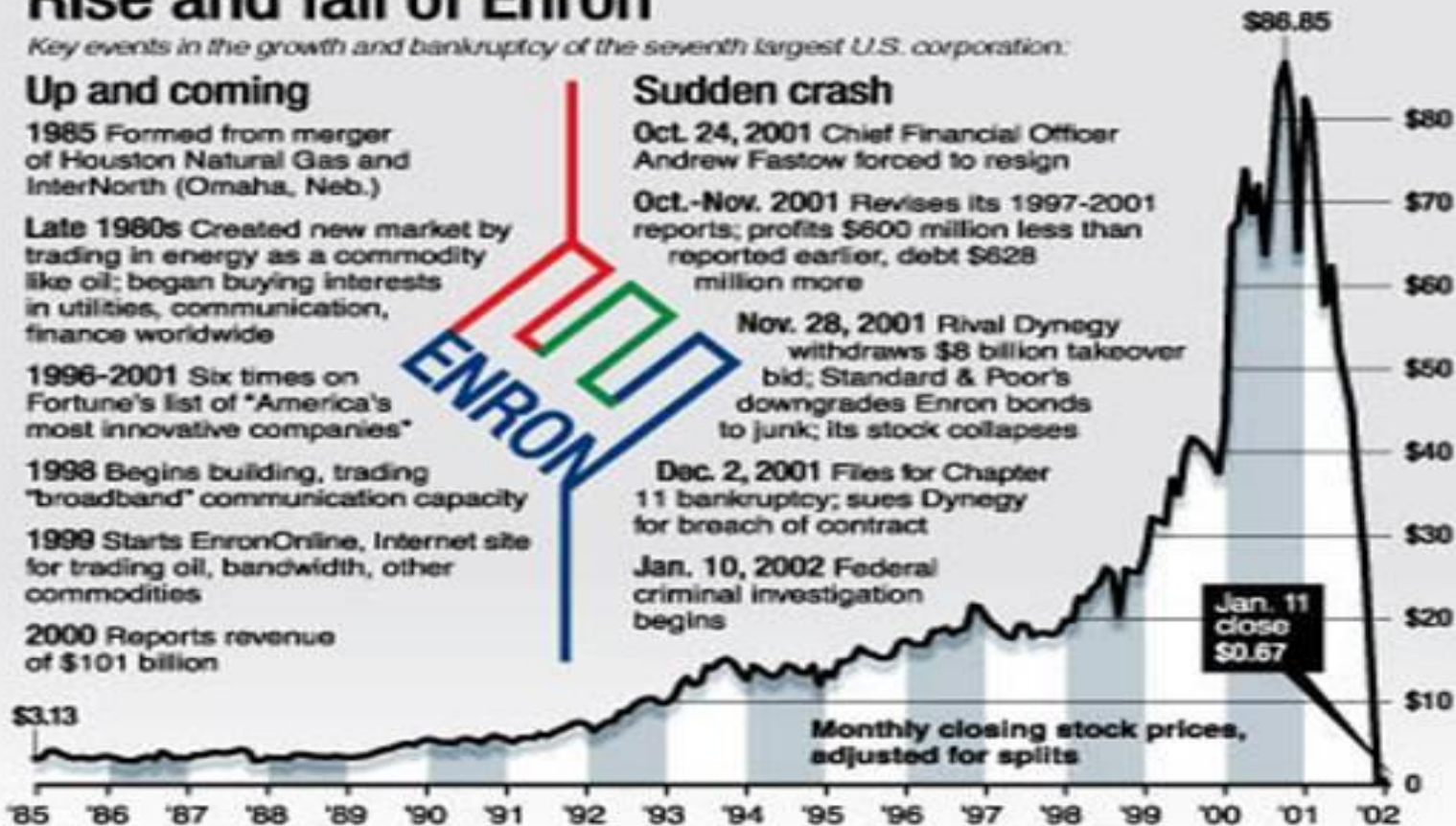
Oct. 24, 2001 Chief Financial Officer Andrew Fastow forced to resign

Oct.-Nov. 2001 Revises its 1997-2001 reports; profits \$600 million less than reported earlier, debt \$628 million more

Nov. 28, 2001 Rival Dynegy withdraws \$8 billion takeover bid; Standard & Poor's downgrades Enron bonds to junk; its stock collapses

Dec. 2, 2001 Files for Chapter 11 bankruptcy; sues Dynegy for breach of contract

Jan. 10, 2002 Federal criminal investigation begins

- **2001. november: az Enron nyereségét négy évre visszamenőleg felülvizsgálták:**
  - a valóságban 586 millió USD-vel kevesebb eredmény az elmúlt 4 évben (partnertársaságok)
  - 690 millió dollár még 2001-ben kifizetendő tartozás
  - 6 milliárd dollár 2002-ben esedékes kötelezettség
- **Utolsó lehetőség: Dynegy vállalat vételi ajánlata**
- **2001. december 2.:**
  - a részvényárfolyam 40 centre zuhan,
  - csődvédelmi kérelem
- **2002 január 15.:**
  - részvények kereskedelmének felfüggesztése
  - a cég dolgozóinak folyamatos elbocsátása, nyugdíjalapjaik és egyéb megtakarításaik befagyasztása

A csődkérelem után

- 400 volt Enron dolgozó pert indított volt munkáltatója ellen,
→ felvették őket a vállalat hitelezőinek listájára
- Enron újjászervezési tervének közzététele:
  - a vállalat 12 hónapon belül kb. 6 milliárd dollár értékű eszköz értékesítésével kifizetheti hitelezőit, megmenekülhet a csődhelyzettől,
  - a vállalat értékesítené kereskedelmi üzletágát és csak a gáztávvezetékek, és erőművek kezelésére fordítaná tevékenységét
- 2002. január:
  - a vállalat vezérigazgatója és elnöke a hitelezők nyomására benyújtotta lemondását
  - az egykori alelnök öngyilkos lett
- 2002. vizsgálatok: az Enron két legfőbb befektetési bankja ügyében
  - J. P. Morgan Chase & Co.
  - Citigroup Inc.

Összegzés

- különleges célokra létrehozott partnertársaságok alapítása, (Special Purpose Entity - SPE),
  - konszolidálásból kihagyva (mivel a hatályos számviteli szabályok nem is tették kötelezővé),
  - adósságok elbújtatása,
  - hamis árbevétel könyvelése.
- valótlan beszámolók és szabályellenesen feljavított hivatalos jelentések a cég teljesítményéről,
  - hamis kép a befektetőknek a cég értékéről
  - nem jelezték az egyre növekvő szabálytalanságokat,
- részvények árfolyamának felpumpálása
  - értékesítésük a tőzsdei maximumon
- partneri tevékenységekre vonatkozó SEC vizsgálathoz szükséges bizonyítékok elfüntetése

Tehát az Enron hazudott a befektetőknek, az alkalmazottaknak, és eltírtolta a tényeket a szövetségi hatóságok elől.

Vizsgálatok Enron-ügyben

<i>Szervezet neve</i>	<i>Mit vizsgál?</i>
<i>A kongresszus pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó bizottsága</i>	<i>Az auditor (Arthur Andersen LLP) szerepe</i>
<i>A kongresszus kereskedelmi bizottsága</i>	<i>A vállalatok szövetségi szabályozása, az Enron működése</i>
<i>A kongresszus oktatási és munkaerő bizottsága</i>	<i>A munkavállalói részvénytulajdonlás szabályozása</i>
<i>A szenátus kereskedelmi bizottsága</i>	<i>Dolgozói nyugdíjalapok</i>
<i>A szenátus kormányzati ügyeket vizsgáló bizottsága</i>	<i>A szabályozás hibái, törvénysértések, az Enron lehetséges szerepe Bush energiapolitikájában</i>
<i>Amerikai Tőzsde- és Értékpapírfelügyelet (SEC)</i>	<i>Az Arthur Andersen auditálási eljárásai, az Enron könyvelése</i>
<i>Igazságügyminisztérium</i>	<i>Lehetséges bűncselekmények</i>
<i>Munkaügyi Minisztérium</i>	<i>Az Enron nyugdíjrendszere</i>

„Big Five” - „Big One” = „Big Four”

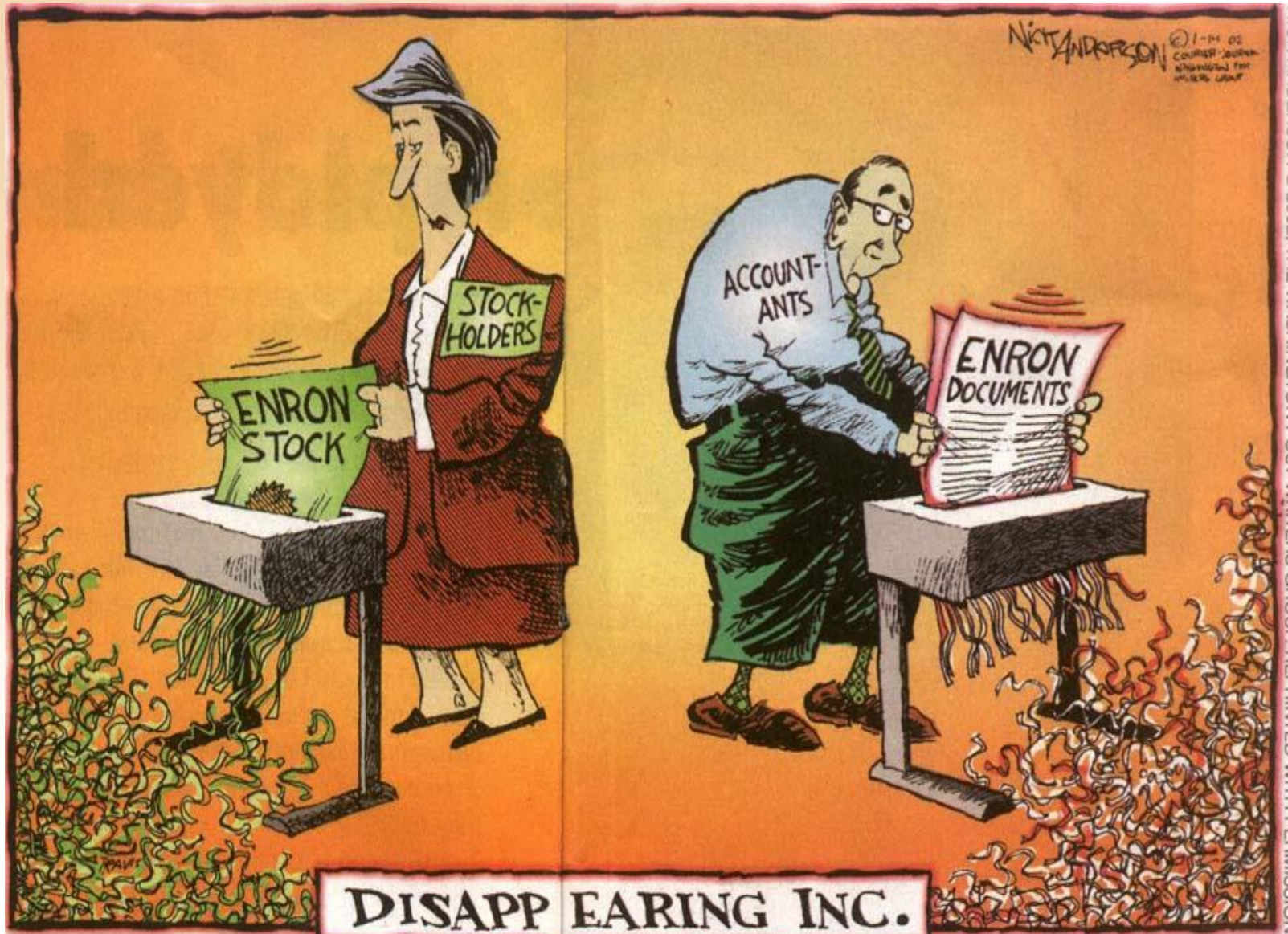
- **Ernst & Young**
- **PricewaterhouseCoopers**
- **Deloitte Touche Tohmatsu**
- **KPMG International**
- **(...Arthur Andersen...)**

Arthur Andersen

- **16 éven keresztül volt az Enron könyvvizsgálója, egészen annak csődjéig,**
- **több tízmillió dollárt kapott az Enrontól könyvvizsgálati és egyéb díj gyanánt,**
- **mjnd külső, mind belső audit tevékenységet végzett az Enron számára, főleg Houstonban,**
- **az Enron az Andersen egyik legnagyobb ügyfele volt világszerte,**
- **alkalmazottai jelentős mennyiségű bizonyítéknak számító dokumentumot semmisítettek meg**
- **az Enron felmondta az együttműködést könyvvizsgálójával**

DISAPPEARING INC.

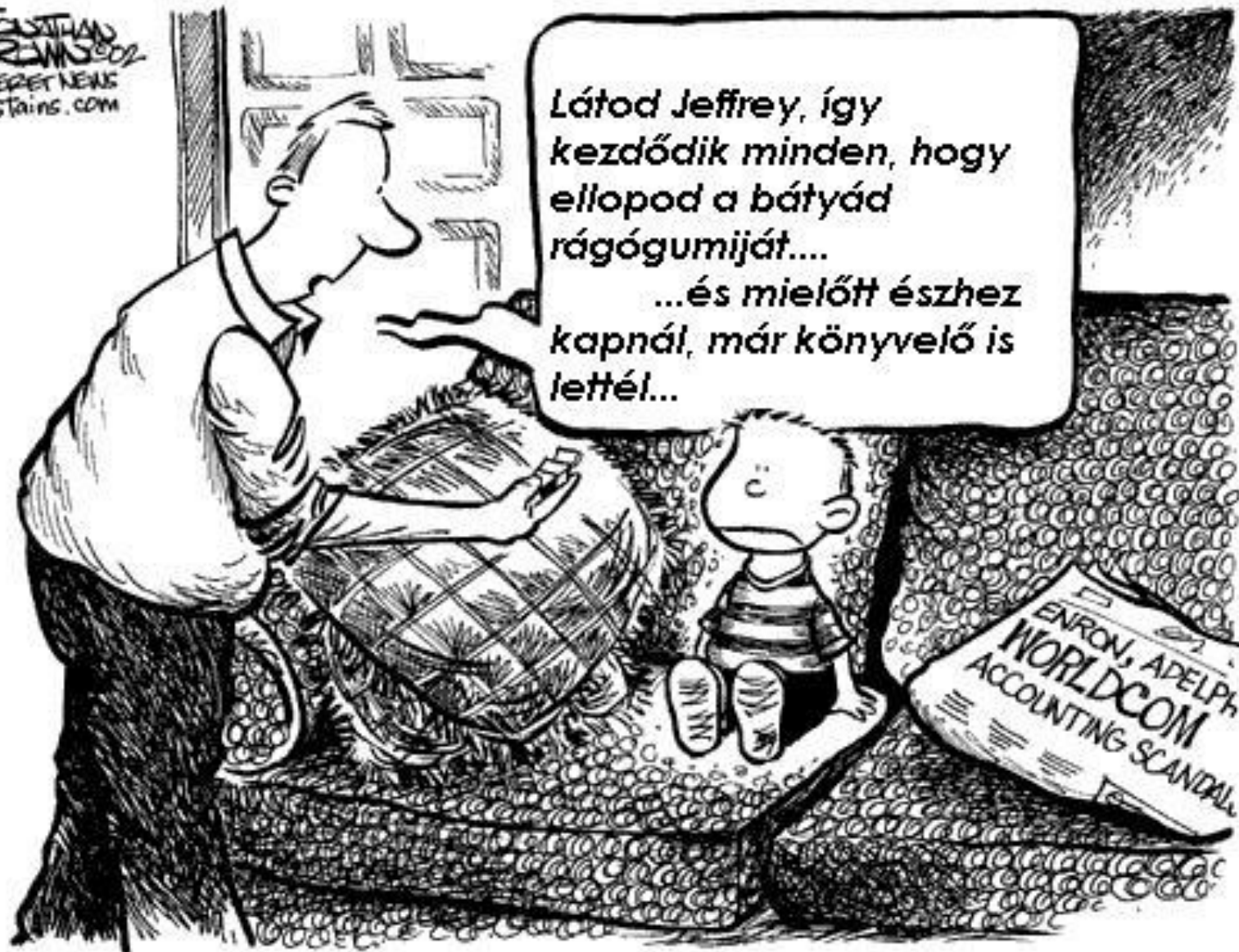
- **Az Arthur Andersen hosszú tárgyalássorozat után bűnösnek találták.**
- **Ez volt akkor az első büntető ítélet jelentős könyvvizsgáló társaság ellen.**
- **SEC döntés: a cég nem végezhet könyvvizsgálói tevékenységet tőzsdén jegyzett cégeknek az USA-ban.**
- **Az Andersen az Enron csődkérelme óta már alkalmazottainak több mint a felét és ügyfeleinek jelentős hányadát elvesztette,**
- **2002-2003 folyamán a vállalat feldarabolt egységei világszerte beleolvadtak a nagy versenytárs auditorcégekbe.**

ÚGY LÁTOM
AZ ÖNÉLETRAJZÁBÓL
HOGY ÖN 5 ÉVET
TÖLTÖTT AZ
ARTHUR ANDERSENNÉL...

STEFAN
BRUNS
DESERET NEWS
inkstains.com

Látod Jeffrey, így kezdődik minden, hogy ellopod a bátyád rágógumiját...

...és mielőtt észhez kapnál, már könyvelő is lettél...

ENRON, ADELPHI
WORLD.COM
ACCOUNTING SCANDAL

WorldCom

- Százmilliárd dolláros mérlegfőösszegét tekintve csődje kétszer akkora, mint az Enroné,
- 2002. június: közel négy milliárd dollár értékben bukkantak valótlan elszámolási tételekre az Egyesült Államok második legnagyobb távolsági telefonszolgáltatója könyvelésben.
- A cég megkezdte 17 ezer munkahely megszüntetését, (az alkalmazottak

több mint 20 %-ának elbocsátását jelenti)

- SEC (Amerikai Értékpapír Felügyelet) azonnali vizsgálata mind a WorldCom aktáiban, mind könyvvizsgálójánál.
  - a részvényárak zuhanni kezdtek, (1999-ben még 64,5 dollár, 2002 júliusában már csak 6 centet ért egy részvény)
  - újabb 17 ezer embert küldtek el a vállalattól, hogy ezáltal 900 millió dollárt takarítsanak meg
- Az ügy legnagyobb veszteseivé megint a piac, a részvényesek és az ártatlan dolgozók váltak...

Összefoglalva

- **Mit is tett a WorldCom?:**
  - A cég tőkebefektetésként tüntetett fel majdnem 4 milliárd dollárnyi napi kiadást,
- **Hogyan hatott a csalás a Cash Flow-ra?:**
  - megváltoztatta a cég könyvelésének kulcsfontosságú, működési bevételek elnevezésű sorát: a 2001-es adatok között eredetileg szereplő 7,7 milliárd dollár valójában csupán 4,6 milliárd dollár volt.
  - Az általános cash flow-adatok azonban nem változnak, mert ugyanennyivel csökken a befektetések sorban szereplő összeg.
- **Hogyan hatott az üzleti eredményre?**
  - A befektetők által a működési bevételeknél megbízhatóbb információnak tekintett üzemi eredmény (EBITDA) a WorldCom hamis könyvelése szerint 2001-ben 10,5 milliárd dollár volt, míg a javított adatok szerint csupán 6,3 milliárd. A 2002-es első negyedévi adat 2,1 milliárd dollárról 1,4 milliárdra módosult.

Következmény

- „A WorldCom-ügy nem csupán azáltal teremtett új helyzetet, hogy a közel 4 milliárdos „tévedés” a gazdaságtörténet legkiemelkedőbb könyvelési csalása, hanem azzal is, hogy az amerikai nagyvállalatokat végérvényesen olyan színben tüntette fel, mintha a köreikben teljesen általános lenne a törvények gátlástalan - és minden eddig elképzelt mértéket felülmúló - kijátszása.”
- Az Amerikai Igazságügyi Minisztérium és a SEC is vizsgálatot indított a cég ellen a csalás miatt, a befektetők pedig perelték az igazgatóságot.
- Ahogy az Enron estében is hiábavaló volt minden próbálkozás, semmi sem tudta megmenteni a WorldCom-ot a csődtől!

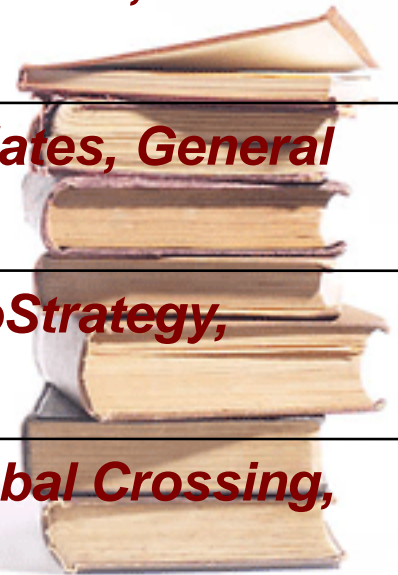

Az amerikai botrányokban érintett cégek

Cég	Gyanú / vád	Fejlemények
Adelphia	3,1 milliárd \$ el nem könyvelt hitel	Az alapítókat letartóztatták, a vagyont eladták
El Paso	Mesterséges forgalom generálása	Változások a felső-vezetésben
Enron	A texasi energiapiac 1 milliárd \$-os manipulálása	Csődvédelem
Merck	Nem létező bevétel 12,4 milliárd \$ értékben	Részvénykibocsátás elhalasztása
Tyco	A felvásárlások hibás könyvelése	Eredmények a vizsgálat után véglegesítve
WorldCom	Tőkekiadások üzemi költségként való könyvelése	Érintettség a kinevezett vizsgálóbiztos körül
Xerox	Rosszul feltüntetett adatok 1,5 milliárd dollár értékben	10 millió dollár kifizetése

A feketelista

<i>Könyvvizsgáló cégek</i>	<i>Pénzügyi beszámolási botrányokban érintett cégek</i>
<i>Deloitte & Touche</i>	<i>Adelphia, Duke Energy, El Paso, Parmalat</i>
<i>Ernst & Young</i>	<i>AOL Time Warner, Dollar General, PNC Bank,</i>
<i>KPMG</i>	<i>Citigroup, Computer Associates, General Electric, Xerox</i>
<i>PwC</i>	<i>Bristol Myers, Lucent, MicroStrategy, Network Associates, Tyco</i>
<i>Arthur Andersen</i>	<i>Cornell, Dynegy, Enron, Global Crossing, Merck, WorldCom</i>

Parmalat- az „európai Enron”

- 2003 közepe, közlemény: a Parmalat élelmiszeripari csoport első félévi eredménye csökkent a várthoz képest kb 40 millió euróval, de így is elérte a 120 millió eurós elfogadható szintet. Emellett viszont javult a cég adóssághelyzete. (egy Parmalat részvény még 2,9 eurót ért a milánói értéktőzsdén)
- December: a cég nem tudott kifizetni egy 150 millió eurós kötvényt → gyakorlatilag nincs készpénz!
- A Kajmán-szigeteken bejegyzett Bonlat Financing Corporationnek a Bank of Americánál vezetett 4,9 milliárd dolláros bankszámlája nem létezik!
- CSŐDKÉRELEM
- A cég adóssága a könyveiben szereplő érték nyolcszorosa (14,3 mrd €)!
- Itáliai „cégmentő” menedzser: Enrico Bondi,

- **Január: A cég ugyanazokról a tejipari termékekről több számlát is kibocsátott különböző terjesztőknek és szupermarketeknek.**
- **Emellett fiktív eszközöket szerepeltetett kimutatásaiban, és veszteségeit különféle off-shore cégein keresztül tüntette el.**
- **A milánói tőzsdén felfüggesztették a Parmalat-részvények kereskedését.**
- **A pármai ügyészség 2005. májusában zárta le a vizsgálatot a Parmalat-ügyben.**
- **A Parmalat-per 2005. szeptember 28-án kezdődött Milánóban, de azóta sem született ítélet.**

- **2005. október 5.: a Milánói Tőzsdefelügyelet engedélyezte, hogy a csődbe jutott, majd átalakított és megújult cég visszatérjen a tőzsdére.**
- **A Parmalat részvényei (újra) bevezetésének másnapján már megháromszorozta értékét a Milánói Értéktőzsdén.**
- **Az olasz kormány mindent megtett, hogy mentse a Parmalatot:**
  - **hivatalosan kérte az Európai Uniót:**
    - ismerje el válsághelyzetnek az olasz tejiparban kialakult állapotokat,
    - tegye lehetővé az állami segítséget, mely szerint a Parmalat gyorsított eljárásban kaphat csődvédelmet.
  - **a Parmalat pereket indított a hitelező bankok ellen**
- **A vállalat egyik részét megmentették, más országokban, így hazánkban is a helyi leányvállalat felszámolására került sor.**

„Last Four”? „Final Four”?

- Számos területen változásokat kell indukálni a további koncentráció érdekében
- Az Amerikai Tőzsdefelügyelet bizalmas tárgyalásai
  - milyen lépéseket kellene tenni abban az esetben, amennyiben a mára megmaradt négy nagy könyvvizsgáló cég egyike összeomlana.
  - „Rendkívüli terv” kidolgozása annak érdekében, hogy megkönnyítsék a vállalatok számára a könyvvizsgáló váltást, abban az esetben, ha a „Big Four”-ból esetleg „Big Three” maradna.

A szakma morális válságban...

- **A KPMG tanácsadó társaság ellen törvénysértő adóelkerülési tanácsok miatt indítottak szövetségi vizsgálatot**
- **A japán pénzügyi szabályozó szervek két hónapra felfüggesztették a PWC japán ágának könyvvizsgálati engedélyét,**
- **Az Ernst and Young amerikai ága 2004-ben gondatlanság miatt hat hónapon keresztül nem vállalhatott új könyvvizsgálati ügyfeleket.**

Egy Big Four-os cég összeomlása:

- **kaotikus helyzet kialakulásához vezetne,**
- **sorba kellene állniuk a könyvvizsgálati szolgáltatásért,**
- **várhatóan növekednének a törvényes könyvvizsgálati díjak,**
- **várhatóan hosszú könyvvizsgálati késések hatással lennének a tőkepiacra is, hiszen a befektetőknek is többet kellene várniuk az auditált beszámolókra,**
- **több hatalmas tőzsdén jegyzett vállalat maradna választási lehetőség nélkül,**

Ennek komorabb oldala, hogy a négy nagy cég kihasználhatja erejét az őket perlőkkel, a szabályozó szervekkel és a standardalkotókkal szembeni befolyása megtartására.

A könyvvizsgálat szabályozási rendszere hazai és nemzetközi viszonylatban

A számvitel szabályozási kerete

Kontinentális európai országok:

- ❖ a római-germán jogcsaládból származó, „kontinentális” megközelítés
- ❖ a feladat átfogó, elvi jellegű szabályozására összpontosít,
- ❖ jellemző: a kontinentális Európa országaira , a legtöbb dél-amerikai és afrikai ország, Indonézia, Japán, Kína
- Oroszország számvitelére,
- ❖ rendszer szemléletű
- ❖ a vállalat valós helyzetének bemutatására törekszik
- ❖ szabályozás: kódex jellegű jogszabályok
  - törvény, rendeletek
  - szakmai útmutatók

Angolszász országok:

- ❖ az angolszász jogcsaládból származtatható „angolszász” megközelítés,
- ❖ Common law – szokásjogi rendszer, eseti megközelítés
- ❖ Anglia, USA, Kanada, illetve India rendszerére jellemző
- ❖ inkább problémamegoldó, technikai jellegű
- ❖ részletes standardok, értelmezések , ajánlások minden ügylettípusra
- ❖ a standardok alkalmazási kötelezettségét jogszabály írhatja elő,
- ❖ gyakorlathoz közelebb álló, rugalmasabb

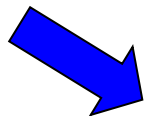

Jogrendszer

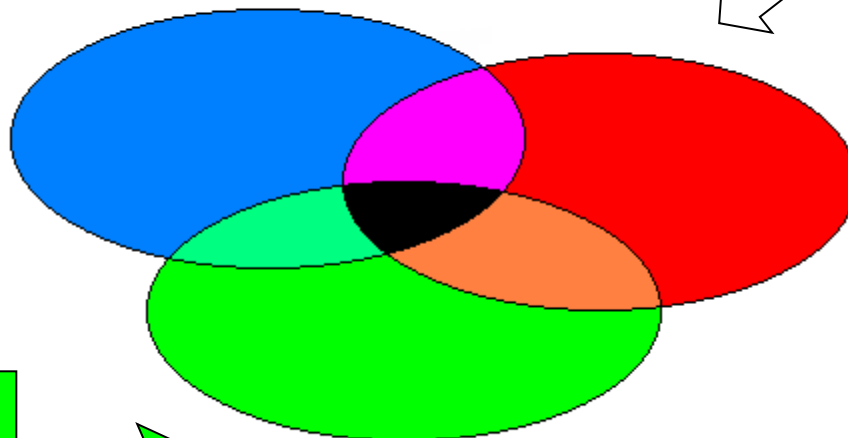
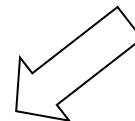
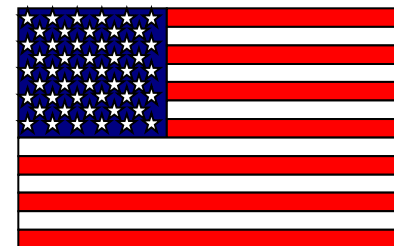
Kontinentális európai országok	Angolszász országok
A római kodifikált jogon (code law) alapul	Precedensjog (common law), a bírói jogalkotásból építkezik
Deduktív, levezetési módszer (általánosból az egyedire)	Induktív módszerrel (egyedi esetekből – case law – kiindulva)
Törvények, rendeletek a meghatározók	Standardok, értelmezések, ajánlások

A könyvvizsgálat alapjául szolgáló számviteli rendszerek

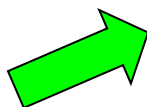
EU direktíva

US GAAP

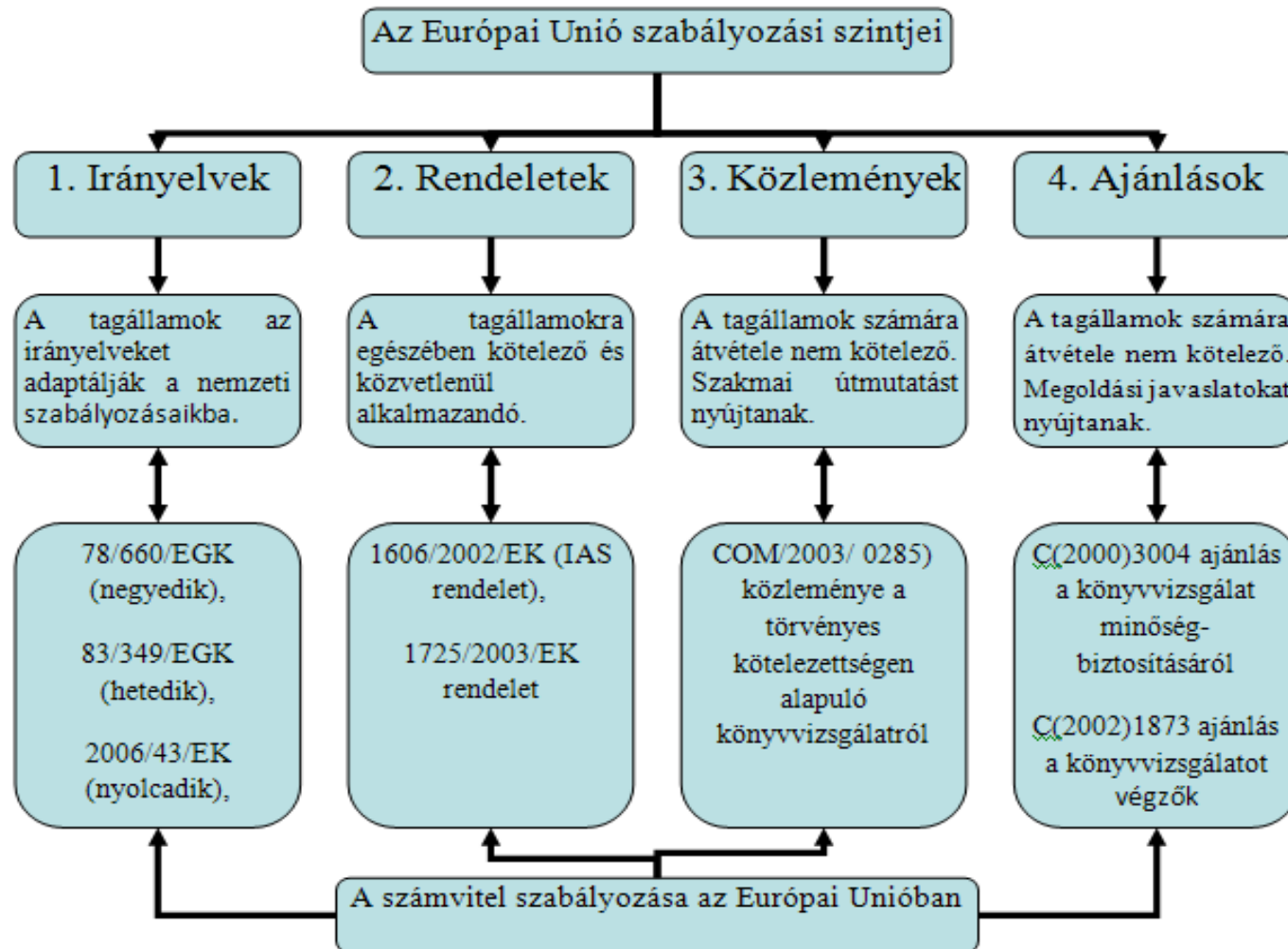

Nemzetközi
standardok

IAS - IFRS

Az Európai Unió jogrendjébe illesztett számviteli szabályozások

- **Nemzetközi számviteli, illetve beszámoló készítési standardok**
- **számviteli alapelveket,**
- **számbavételi technikákat,**
- **értékelési eljárásokat valamint**
- **közzétételi, bemutatási módszereket,**
- **adott esetben alternatív megoldással foglalják össze és teszik közzé.**
- **szakmai önszerveződés – Nemzetközi Számviteli Standardbizottság, az IASB gondozza.**

Az Európai Unió közeledése az IAS-ek felé

- **Összhang megteremtése az IAS/IFRS és az irányelvek között**
- **az irányelvek továbbra is hatályban maradtak**
- **az Unió által is elfogadott IAS/IFRS-eket egy rendelettel beépítették az uniós jogrendbe**
- **2002. szeptember 14-én hatályba lépett, 1606/2002 EK számú, IAS rendelet**
- **„jóváhagyási mechanizmus”**

Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardok - ISA

A standardok megalkotásának célja

- **a könyvvizsgálói szolgáltatások egységesítése**
- **a világ piacgazdaságainak beszámolóí összehasonlíthatósága, azaz:**
  - **a beszámolók a Nemzetközi Számviteli Standardok alapján készüljenek,**
  - **a beszámolók könyvvizsgálata a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardok, azaz egységes auditkövetelmények szerint történjen.**

Az Amerikai Egyesült Államok számviteli szabályozása - US-GAAP

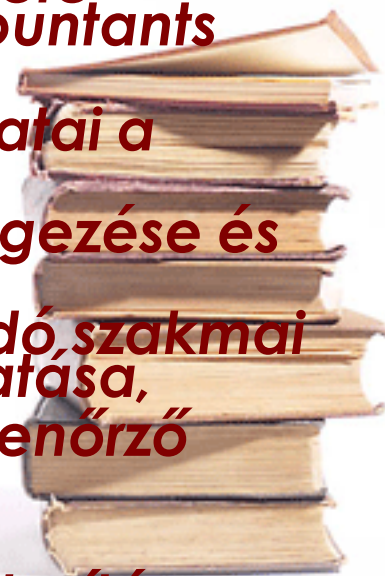
United States Generally Accepted Accounting Principles

- számviteli standardoknak, megállapodásoknak és szabályoknak az összessége
- nem a kormányzat állítja fel, azonban a tőzsdén jegyzett cégek számára alkalmazásuk kötelező
- az erre felhatalmazott szakmai szervezetek által kialakított, lényegében jogszabályként kezelt, tematikusan szerkesztett előírások – standardok – mellett – a szabályozás esetjogi jellegéből adódóan – nagy szerep jut a bírósági döntéseknek is
- Pénzügyi Számviteli Standard Testület (Financial Accounting Standards Board, FASB)

A könyvvizsgálat amerikai modellje

- Könyvvizsgálatra kötelezettek csak a SEC ellenőrzése alá tartozó gazdasági társaságok, melyek a:
  - tőzsdén jegyzett cégek,
  - 10 millió dollárnál nagyobb eszközvagyonnal bíró cégek és
  - 500 vagy annál több részvényes tulajdonában lévő társaságok.
- Amerikai Bejegyzett Könyvvizsgálók Intézete – American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)
- AICPA tagság önkéntes, a szervezet feladatai a következők:
  - a szakmai viselkedési kódex megszövegezése és betartatása,
  - az USA minden államában alkalmazandó szakmai standardok megszövegezése és betartatása,
  - a szakma képyiselete az állam és az ellenőrző hatóságok előtt,
  - szakmai képzés,
  - minőség-ellenőrzés megszervezése, biztosítása.

A könyvvizsgálói szakma bizalmának helyreállítása

SOX

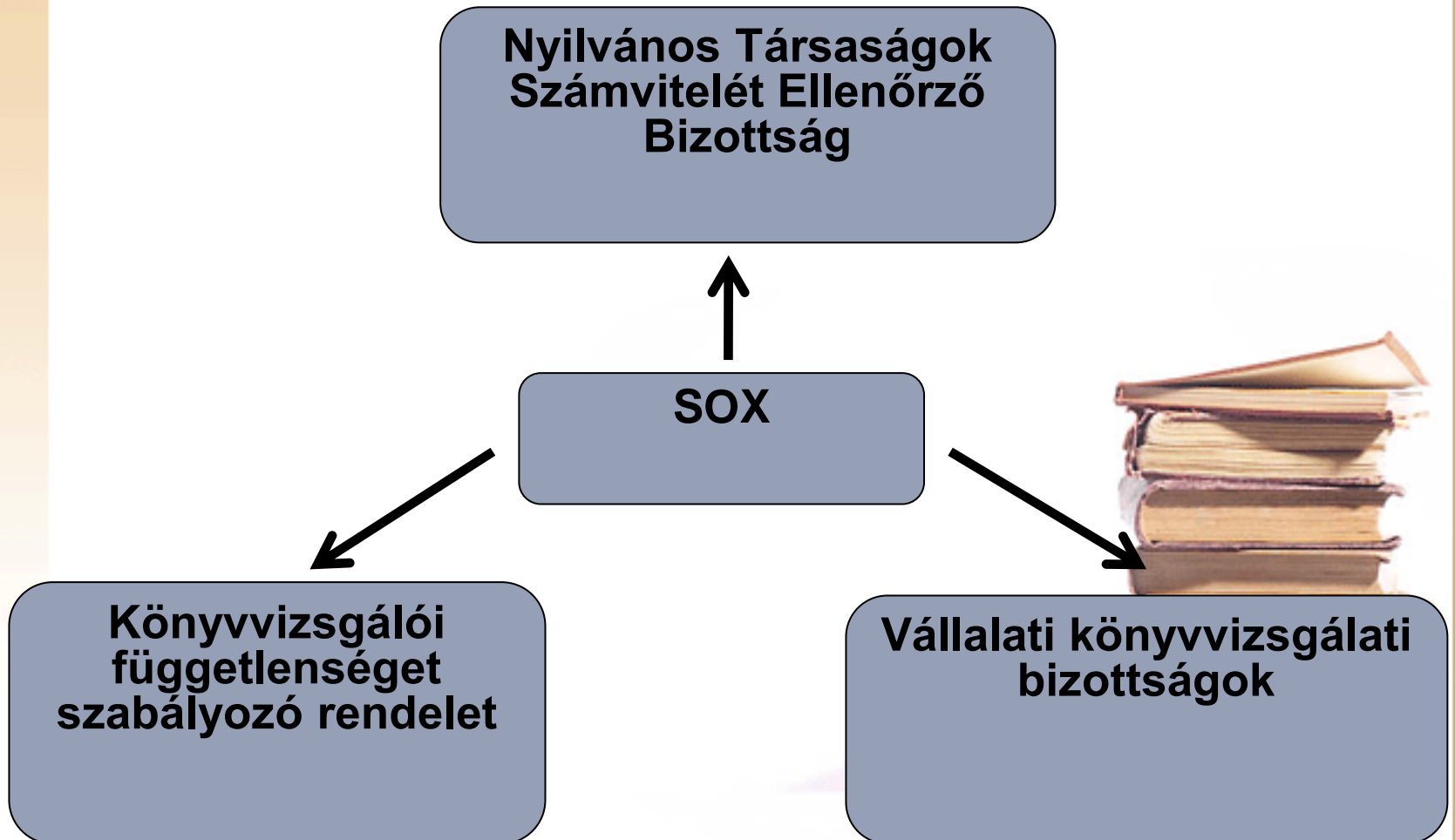
2006/43/EK

Reakciók az angolszász szabályozásban

A SOX által érintett legfontosabb területek

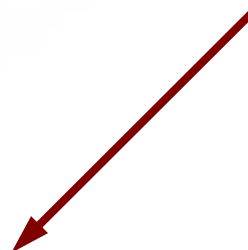

Reakciók a kontinentális szabályozásban

**Irányelvek
(IAS – IFRS)**

2006/43/EK

Globális számviteli szabályozás: Az EU – USA konvergencia

IAS-IFRS

EU szabályozási rendszer

**US-GAAP
(SOX)**

A könyvvizsgálat nemzetközi – összehangolt – szabályozása

**Új 8-as
irányelv**

ISA

Nemzeti számviteli szabályozás Magyarországon

A számviteli szabályozás új modellje

Értelmezések a magyar számviteli standardokra vonatkozóan

Magyar számviteli standardok a részletes szabályokról, módszerekről, eljárásokról

2000. évi C. törvény és kormányrendeletek a legfőbb számviteli szabályokról

Az Európai Unió számviteli előírásai (irányelvek, rendeletek, IAS - IFRS)

Könyvvizsgálatot szabályozó törvények

- ▣ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.)
  - a könyvvizsgáló választásának szükségességét, és a könyvvizsgálat tartalmi meghatározását;
- ▣ A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről és a közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. Törvény
  - a könyvvizsgálóra vonatkozó képesítési, etikai követelményeket, és az összeférhetetlenségi szabályokat, illetve a társasági könyvvizsgáló által ellátható kiegészítő tevékenységeket határozza meg;
- ▣ A 2006. évi IV. társasági törvény
  - a legfőbb szerv által választott könyvvizsgáló és a társaság közötti jogviszony keletkezését, tartalmi jellemzőit és megszűnését szabályozza.

Nemzeti könyvvizsgálati standardok

- **A Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardok hazai jogrendbe való beépítése**
  - az alap- és irányelvek honosítása
  - MKVK – nemzetközi standardok adaptálása, magyarosítása
  - tartalmaznak:
    - kötelezően alkalmazandó iránymutatásokat,
    - szakmai elvárást megfogalmazó ajánlásokat, illetve
    - a standardokat magyarázó és értelmező részeket.

Kamarai szabályzatok

■ A könyvvizsgálói tevékenységre vonatkozó hazai szabályozás két alapvető szintje:

■ Törvények

■ MKVK

□ Nemzeti könyvvizsgálati standardok

□ Saját szabályzatai:

▪ Alapszabály

▪ Etikai szabályzat

▪ Minőségellenőrzési szabályzat

▪ A kamara működését, tagságát, szervezetét meghatározó szabályzatok:

» Szervezeti és működési szabályzat

» Vizsgaszabályzat

» Mentori szabályzat

» Felvételi szabályzat

» Nyilvántartási szabályzat

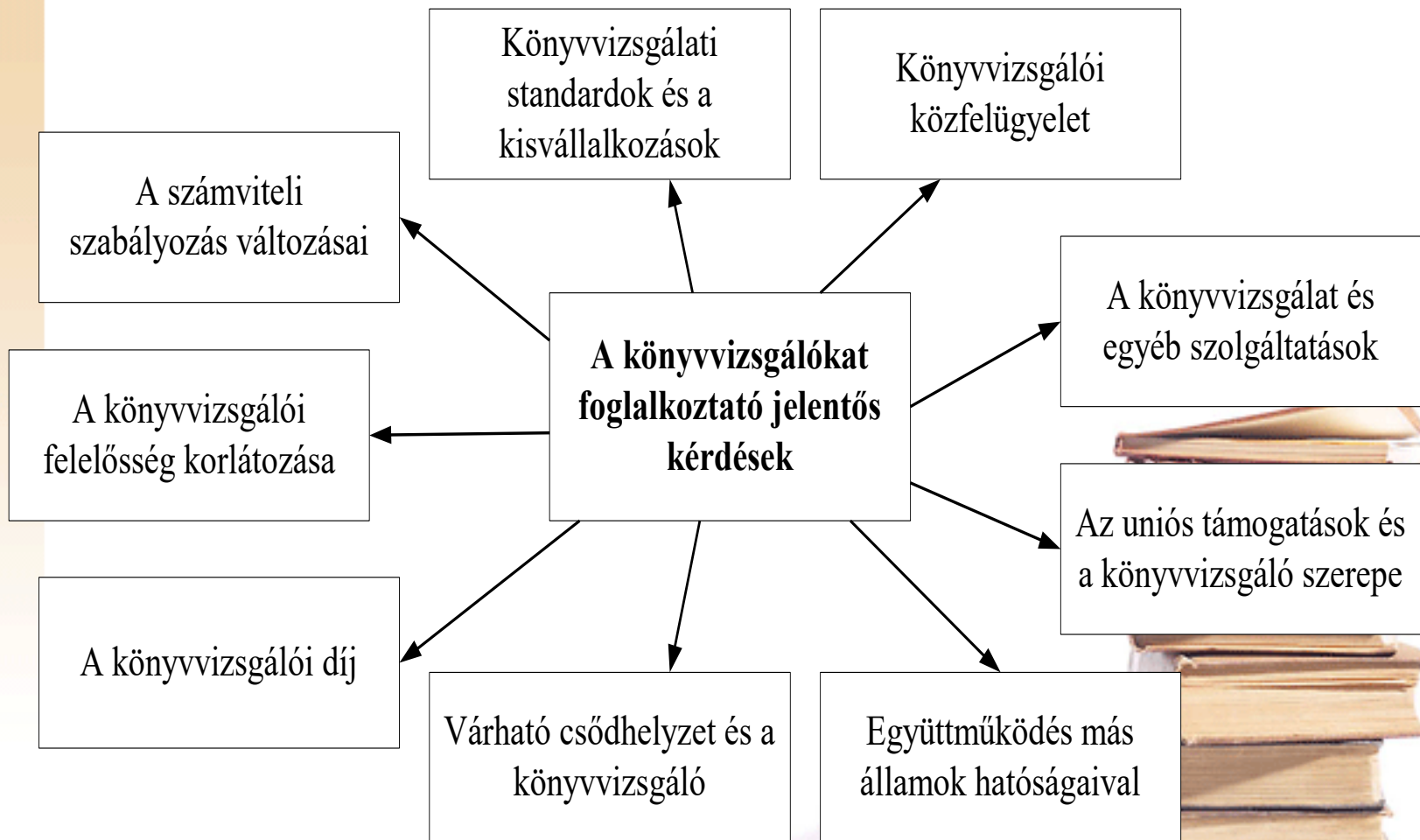
» Szakmai továbbképzési szabályzat

» Minősítési szabályzat

» Választási szabályzat

A könyvvizsgálókat foglalkoztató jelentős kérdések

Kitörési lehetőségek

- **1881- Simon Newcomb:**
...a gyakorlatban előforduló adathalmazokban a kezdőszámjegyek megoszlása nem egyenletes...
- **1983- Dr. Frank Benford:**
...a kezdő számjegyek előfordulásának valószínűsége egy véletlen alapú számhalmazban nem azonos...

A Benford törvény gyakorlati alkalmazása:

- **belső ellenőrzésben,**
- **csalások és visszaélések felderítésében,**
- **az igazságügyi, törvényszéki könyvvizsgálat, azaz forensic accounting során.**

Az alkalmazhatóság leggyakoribb korlátozó tényezői

- **Ismétlődő számok:**
(fixáras tranzakciók, például takarítás, őrzés-védés, területbérlet),
- **Korlátos számsorok:**
(a gazdasági társaságok többsége egy bizonyos összeg felett nem engedélyez készpénzes tranzakciókat),
- **Képzett számok:**
(szállítói számlák számlaszáma),
- **Kisméretű számsorok,**
- **Relatív csekély számú csalással kapcsolatos tranzakció,**
- **Modern árazás.**

A Benford-törvény alkalmazhatósága

A világ számos országában, számos területen alkalmazták már sikerrel:

- adóhatósági vizsgálatot előkészítő „előszűréseknél”,**
- gyanús hitelkártya tranzakciók azonosításában,**
- egészségpénztárak elszámolásainak vizsgálatában.**

